

UZASADNIENIE

1. Potrzeba i cel wydania aktu

Zastąpienie rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 10 maja 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy użytkowaniu wózków jezdniowych z napędem silnikowym (Dz. U. Nr 70, poz. 650, z późn. zm.) ma na celu ujednoczenie oraz doprecyzowanie przepisów w zakresie wydawania uprawnień do obsługi tego rodzaju urządzeń.

2. Rzeczywisty stan w dziedzinie, która ma być unormowana

Do dnia 1 kwietnia 2017 r. uprawnienia wydawane były na podstawie następujących aktów prawnych:

- 1) rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 18 lipca 2001 r. w sprawie trybu sprawdzania kwalifikacji wymaganych przy obsłudze i konserwacji urządzeń technicznych (Dz. U. Nr 79, poz. 849), zmienionego rozporządzeniem z dnia 20 lutego 2003 r. (Dz. U. Nr 50, poz. 426), oraz
- 2) rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 20 września 2001r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas eksploatacji maszyn i innych urządzeń technicznych do robót ziemnych, budowlanych i drogowych (Dz. U. Nr 118, poz. 1263), a także
- 3) wymienionego na wstępie rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 10 maja 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy użytkowaniu wózków jezdniowych z napędem silnikowym (Dz. U. Nr 70, poz. 650, z późn. zm.), które są potwierdzane m.in. imiennymi zezwoleniami wydawanymi przez pracodawcę, po uprzednim zorganizowaniu pracownikowi szkolenia.

Rozporządzenie wymienione w pkt. 1 zostało wydane na podstawie art. 23 ust. 5 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o dozorcze technicznym (Dz. U. z 2015 r. poz. 1125). Obejmuje ono, oprócz innych urządzeń technicznych, wózki jezdniowe podnośnikowe z mechanicznym napędem podnoszenia, które charakteryzują się znacznie większym poziomem zagrożeń związanych z eksploatacją, niż wszystkie pozostałe rodzaje wózków jezdniowych z napędem silnikowym.

Rozporządzenia wymienione w pkt. 2 i 3 zostały wydane na podstawie art. 237¹⁵ §2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 1666). Rozporządzenie z pkt. 2 zostało znowelizowane w szczególności zmieniony został załącznik do rozporządzenia, który obejmuje wykaz urządzeń dla których wymagane jest potwierdzenia kwalifikacji w trybie określonym przepisami tego rozporządzenia. Nowelizacja przepisów objęła m.in. usunięcie z wykazu maszyn zamieszczonym w załączniku wózków jezdniowych podnośnikowych i platformowych z napędem silnikowym. Zmienione przepisy z tego zakresu weszły w życie 1 kwietnia 2017 r.

Przepisy rozporządzenia z poz. 2 i 3, wydane na tej samej podstawie prawnej stawiły różne wymagania wobec operatorów wózków i przewidywały różne formy uzyskiwania tego samego rodzaju uprawnień. Według obecnie zmienianego rozporządzenia, wymienionego w poz. 3 dopuszczalne jest wydawanie przez pracodawcę zatrudniającego operatora imiennych zezwoleń

na nieokreślone bliżej typy wózków. Na wózki podnośnikowe operatorzy powinni posiadać uprawnienia w trybie określonym na podstawie przepisów wymienionych w poz. 2. Dotychczasowa sytuacja stworzyła niepewność prawną - operatorzy urządzeń nie wiedzą, które z uprawnień powinni posiadać i które mogą być uznane w przypadku ubiegania się o możliwość wykonywania zawodu operatora wózka jezdniowego z napędem silnikowym w przypadku pracy poza granicami kraju. Przedsiębiorcy zatrudniający osoby obsługujące wózki jezdniowe również nie orientują się w istniejących przepisach i wymogach prawnych, o czym świadczą liczne zapytania kierowane w tych sprawach do Ministra Rozwoju i Finansów oraz Urzędu Dozoru Technicznego. Sytuacja taka sprzyja nieprawidłowościom w przygotowaniu zawodowym do wykonywania pracy operatora/ kierowcy wózka jezdniowego, a w szczególności pojawiającym się wątpliwościom, czy uzyskane z ośrodków szkoleniowych zaświadczenia o ukończeniu szkolenia są wystarczające do obsługi wózków jezdniowych podnośnikowych z napędem silnikowym.

Obowiązujące dotychczas rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 10 maja 2002 r. przewiduje, że do obsługi wózków jezdniowych, w zbiorze, których mylnie inkorporowano wózki podnośnikowe z mechanicznym napędem podnoszenia, na które wymagane są uprawnienia wynikające z przepisów rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 18 lipca 2001 r., może być dopuszczony pracownik, który uzyskał imienne zezwolenie do obsługi wózka wystawione przez pracodawcę, po ukończeniu, z wynikiem pozytywnym, szkolenia dla kierowców wózków, zorganizowanego przez tego pracodawcę, według programu opracowanego lub zatwierdzonego przez jednostkę organizacyjną wyznaczoną przez ministra właściwego do spraw gospodarki. Zezwolenia takie ważne są na terenie zakładu pracy pracodawcy, który je wystawił. W tej sytuacji operator, który zatrudni się u innego pracodawcy musi ponownie ukończyć szkolenie zorganizowane przez pracodawcę, aby móc otrzymać kolejne imienne zezwolenie, a przy tym niejednokrotnie dopuszczony zostaje do obsługi wózka podnośnikowego bez wymaganych kwalifikacji.

W przypadku wózków jezdniowych, niebędących wózkami podnośnikowymi konieczność każdorazowego uzyskiwania zezwoleń, w szczególności w przypadku doświadczonych, wysoko wykwalifikowanych osób obsługujących wózki, często posiadających wieloletni staż pracy jest zbędnym obciążeniem. Taka sytuacja generuje także dodatkowe koszty działalności przedsiębiorstw związane z koniecznością organizowania szkoleń nowozatrudnionych pracowników.

Brak jest również w obecnych przepisach wystarczająco zrozumiałego pojęcia terenu zakładu pracy danego pracodawcy. Problem ten dotyczy w szczególności firm mobilnych, wykonujących prace w różnych miejscach na terenie całego kraju, a także podwykonawców. W rezultacie nie wiadomo, czy osoba zatrudniona przez podwykonawcę, posiadająca imienne zezwolenie wystawione przez swojego pracodawcę może pracować na terenie zakładu pracy przedsiębiorcy, który zlecił podwykonawcy wykonanie określonych prac.

Niejednoznaczne jest też sformułowanie wymogu organizacji szkolenia przeprowadzanego przez pracodawcę, gdyż nie jest jasne czy szkolenie mogą prowadzić firmy zewnętrzne posiadające program opracowany lub zatwierdzony przez jednostkę organizacyjną wyznaczoną

przez ministra właściwego do spraw gospodarki, czy takie szkolenie powinien prowadzić pracodawca w oparciu o własne zasoby kadrowe.

Obowiązujące rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 10 maja 2002 r. nie określa także jednolitego wzoru imiennego zezwolenia do obsługi tego rodzaju urządzeń. Nie jest określone, jakie informacje zezwolenie powinno zawierać. Każdy z pracodawców wydaje zezwolenia według własnego wzoru.

3. Różnice pomiędzy dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym ;

W celu wyeliminowania niejasności proponuje się wprowadzenie zmian w przepisach z tego zakresu polegających na:

1) sprecyzowaniu, że do obsługi wózków jezdniowych podnośnikowych z mechanicznym napędem podnoszenia, charakteryzujących się najwyższym poziomem zagrożeń podczas eksploatacji należy mieć potwierdzone kwalifikacje - w formie zaświadczenia kwalifikacyjnego wydanego przez organ właściwej jednostki dozoru technicznego po przeprowadzonej procedurze kwalifikacyjnej na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 18 lipca 2001 r. w sprawie trybu sprawdzania kwalifikacji wymaganych przy obsłudze i konserwacji urządzeń technicznych, wydanym na podstawie art. 23 ust. 5 ustawy o dozorcze technicznym. Przystępując do procedury kwalifikacyjnej kandydat na operatora/kierowcę wózka jezdniowego z napędem silnikowym i mechanicznym napędem podnoszenia przedstawia informacje o przebiegu praktyki zawodowej i dokumentach potwierdzających przygotowanie zawodowe z tego zakresu. Taka jednolita forma potwierdzania kwalifikacji spowoduje wzrost poziomu bezpieczeństwa eksploatacji, usunięcie wątpliwości interpretacyjnych oraz ograniczenie nadużyć związanych z wydawaniem zaświadczeń kwalifikacyjnych przez podmioty do tego nieuprawnione. Wszystkie zaświadczenia kwalifikacyjne wydawane przez jednostki dozoru technicznego znajdują się w prowadzonych przez te instytucje centralnych rejestrach (§ 4ust. 1 rozporządzenia);

2) zastąpieniu dotychczasowych imiennych zezwoleń do obsługi wózków wydawanych przez pracodawców zaświadczeniami o ukończeniu, z wynikiem pozytywnym, szkolenia dla operatorów/ kierowców wózków jezdniowych z napędem silnikowym - innych niż podnośnikowe- przeprowadzonego według programu opracowanego lub zatwierdzonego przez jednostkę organizacyjną wyznaczoną przez ministra właściwego do spraw gospodarki. Obsługujący wózki, który ukończył szkolenie będzie mógł być zatrudniony przez nowego pracodawcę bez konieczności ponownego odbycia szkolenia. W rezultacie nastąpi zmniejszenie kosztów po stronie pracodawców i uciążliwości dla obsługujących, przy zachowaniu dotychczasowego poziomu bezpieczeństwa użytkowania urządzeń (§ 4ust. 2 pkt. 1 rozporządzenia);

3) dopuszczeniu możliwości obsługi wózków jezdniowych z napędem silnikowym, poza wózkami podnośnikowymi z mechanicznym napędem podnoszenia, przez osoby posiadające uprawnienia do kierowania pojazdami wydane na podstawie ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami (Dz. U. z 2016 r. poz. 627, z późn. zm.). Ze względu na sposób obsługi tego rodzaju wózków posiadanie ww. uprawnień w połączeniu ze szkoleniem stanowiskowym przeprowadzonym w oparciu o przepisy

wynikające z Kodeksu pracy zapewni wystarczający poziom bezpieczeństwa, a jednocześnie przyczyni się do zmniejszenia obciążeń w stosunku do obsługujących oraz pracodawców (§ 4 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia);

4) wprowadzeniu wymogu dotyczącego wzoru zaświadczenia o ukończeniu szkolenia dla obsługujących wózki jezdniowe z napędem silnikowym, z podaniem daty ukończenia szkolenia przeprowadzonego według programu udostępnionego lub zatwierdzonego przez jednostkę wyznaczoną przez ministra właściwego ds. gospodarki. Obecnie do opracowywania i zatwierdzania programów wyznaczony został Prezes Urzędu Dozoru Technicznego. Spowoduje to ułatwienie działania Państwowej Inspekcji Pracy i innych organów kontrolnych w zakresie sprawdzania kwalifikacji osób zatrudnionych przy obsłudze przedmiotowych urządzeń;

5) z uwagi na zagrożenia związane z miejscem pracy wprowadzono wymóg, aby to właściciel terenu lub jego użytkownik był zobowiązany także do przeprowadzenia analizy zagrożeń i zakomunikowania ryzyka zawodowego związanego z miejscem wykonywania pracy wózkiem z tego też względu w rozporządzeniu używa się pojęcia zlecający prace;

6) w przypadku wykonywania prac przy użyciu wózka jezdniowego stwarzających możliwość wystąpienia szczególnego zagrożenia dla zdrowia lub życia ludzkiego z uwagi na specyfikę miejsca, pracy operator wykonuje je na podstawie pisemnego pozwolenia od zlecającego prace, uzgodnionego w szczególności od właściciela lub użytkownika terenu, na którym wykonywane są prace (§ 5 ust. 3);

7) wprowadzono wymóg, aby wykaz prac był ustalony i aktualizowany w oparciu o przepisy wydane na podstawie art. 237¹⁵ ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy oraz wyniki identyfikacji zagrożeń i oceny ryzyka związanego z zagrożeniami, mogącymi wystąpić podczas wykonywania prac oraz wymogi jeśli chodzi o zawartość informacji podanych w zezwoleniu i okresie jego przechowywania (§ 5 ust. 4 i 5).

Pozostałe wymagania nie zmieniają się w stosunku do przepisów uchylanego tą regulacją rozporządzenia. Przepisy nowego rozporządzenia będą miały zastosowanie do osób, które zamierzają nabyć umiejętności lub przygotować się do pracy przy obsłudze wózków jezdniowych z napędem silnikowym, jak również operatorów wózków jezdniowych już zatrudnionych przy ich obsłudze, pracodawców operatorów wózków i osób zlecającym im pracę także na innej podstawie prawnej niż umowa o pracę.

W przepisach przejściowych (§17) wskazano, że dotychczasowe dokumenty potwierdzające kwalifikacje do obsługi wózków jezdniowych zachowują ważność bezterminowo, za wyjątkiem imiennych zezwoleń, które zachowują ważność do terminu zakończenia pracy u obecnego pracodawcy, jednakże nie dłużej niż do 31 grudnia 2022 r.

Projekt rozporządzenia nie nakłada dodatkowych obciążeń administracyjnych na MSP oraz mikroprzedsiębiorstwa.

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia nie zawiera norm technicznych w rozumieniu przepisów § 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu

funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.), w związku, z czym nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w tych przepisach.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. *o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa* (Dz. U. poz. 1414, z późn. zm.) oraz na podstawie § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – *Regulamin pracy Rady Ministrów* (M.P. z 2016 r. poz 1006) projekt rozporządzenia, z chwilą przekazania do uzgodnień i konsultacji publicznych, został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny.